

Verksamhetsberättelse

för

FoU i Sörmland 2016

Sammanfattning

Verksamhetsberättelse 2016 redovisas utifrån verksamhetsplan 2016. Under arbetet med verksamhetsberättelsen 2015 fanns svårigheter att redovisa vissa indikatorer vilket gjorde att verksamhetsplan 2016 ändrades och att arbetssättet kring rapporteringen har utvecklats.

FoU i Sörmland (FoUIS) stödjer utvecklingen av en evidensbaserad praktik inom kommuner och landsting, med syfte att erbjuda patienter och brukare insatser som bygger på bästa tillgängliga kunskap. FoU i Sörmland bidrar till en långsiktig kunskapsutveckling och fungerar som en brobyggare mellan forskning och praktik.

Utifrån nedanstående målsättningar har FoUIS aktiviteter planerats och genomförts 2016 med indelningen barn, vuxna och äldre

Bidra till kunskapsutveckling, kunskapsspridning och kunskapsanvändning

Genom kontinuerlig kunskapsdelning, omvärldsbevakning, nätverksbyggande och utbildning är FoUIS övergripande mål, ur ett personalperspektiv, kompetenta och engagerade medarbetare. FoUIS har bidragit till tvärvetenskaplig och tvärspektoriell samverkan bland annat genom upprättande och revidering av regionala överenskommelser som läkarundersökning/bedömning av tandhälsa (sociala barn- och ungdomsvården), ¹LOB, Länsgemensamma riktlinjer för vård och omsorg för personer med demenssjukdomar.

Främja och utveckla former för brukare-patientinflytande

FoUIS uppdrag är att synliggöra brukares perspektiv i verksamhetsutveckling. För att uppnå detta genomförs aktiviteter i syfte att främja dialogen mellan brukare och verksamheter/personal, och att utveckla former och arenor där brukares röster blir hörda samt att stödja verksamheternas arbete med att öka brukarinflytandet. Under 2016 har implementering av delaktighetsmodellen påbörjats, dels genom informationsspridning, genomförande av delaktighetslingor och dels genom planering och genomförande av utbildning av vägledare under året. Forskningscirkelträffar om barn och ungas delaktighet fortsatte 2016 med personal inom den sociala barn- och ungdomsvården. En rapport kring delaktigheten för barn och unga med funktionsnedsättning publicerades under augusti. Brukarmedverkan i FoUIS arbeten och projekt kan ses som en utmaning som kräver fortsatt arbete. FoUIS har arbetat med att stödja kommuner och landsting vid implementering av nationella riktlinjer och kunskapsstöd, t.ex. genom länsseminarium om missbruks- och beroendevård, Baskurs i riskbruk, missbruk och beroende, utveckling och genomförande av SIP-utbildning.

Stimulera samverkan kring forskning, utveckling och innovation

FoUIS har erbjudit arenor där olika professioner, kunskapsfält, forskare och praktiker har kunnat mötas i olika frågor. Forskningscirkel för socialsekreterare och introduktionsprogram samt yrkeshandledning för nya socialsekreterare. Nätverksträffar inom funktionshinderområdet och för behovsbedömare har genomförts. FoUIS har;

- gett stöd till systematiskt förbättringsarbete och ett systematiskt förhållningssätt till kunskapsutveckling, t.ex. genom sammanställning, analys och presentation av statistik från kvalitetsregister och Öppna jämförelser, utvärdering av närstående barn till patienter i palliativ vård, pilotstudie kring informationskanaler mellan brukare och politiker

¹ Lagen om omhändertagande av berusade personer m.m.

- spridit kunskap forskningsresultat, t.ex. genom temadagar och stöd kring socialtjänstbiblioteket
- nationellt nätverk av FoU-medarbetare, forskare kring forskningscirkelar om barn och ungdomars delaktighet inom den sociala barn- och ungdomsvården driver FoUIS.

Mål för personal

Kunskapsdelning har varit en återkommande punkt på APT, där aktuella frågor/områden diskuteras, analyseras och utvärderas. FoUIS medarbetare ingår i ett eller flera regionala, nationella eller internationella nätverk, och deltar regelbundet vid nätverksträffar, studiebesök och konferenser. Tre medarbetare är doktorander. Många medarbetare har deltidsanställning med begränsad anställningstid, vilket innebär att egen utbildning inte prioriteras inom ramen för uppdraget på FoUIS.

Mål för kommunikation

Under 2016 har FoUIS arbetat med att öka kännedomen om FoUIS verksamhet både lokalt, regionalt och nationellt. På nationell nivå har kunskap om FoUIS och valda projekt spridits genom rapportering vid konferenser.

Mål för Miljö

Under året har medarbetare i första hand valt tåg och buss och i tredje hand miljöbil vid resor i tjänsten. Flygresor har endast skett, när det har varit praktiskt omöjligt att resa på annat sätt.

Mål för Ekonomi

FoU-verksamheten har balanserad ekonomi med ändamålsenlig användning av resurser. Bokslut 2016 visar ett resultat i balans för verksamheten under året.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	5
2. Verksamhetens uppdrag	5
3. Organisation	5
4. Leshänvisning	6
5. Bidra till kunskapsutveckling, kunskapsspridning och kunskapsanvändning	6
5.1 Område 1: Barn- och unga	7
5.2 Område 2: Vuxna	7
5.3 Område 3: Äldre	10
6. Främja och utveckla former för brukar- och patientinflytande	11
6.1 Område 1: Barn- och unga	12
6.2 Område 2: Vuxna	13
6.3 Område 3: Äldre	13
7. Stimulera samverkan kring forskning, utveckling och innovation	14
7.1 Område 1: Barn och unga	14
7.2 Område 2: Vuxna	15
8. Förutsättningar för verksamheten	16
8.1 Mål för personal	16
8.2 Mål för kommunikation	17
8.3 Mål för Miljö	17
8.4 Mål för Ekonomi	18

1. Inledning

Forskning och utveckling i Sörmland (FoUiS) är en länsgemensam resurs för länets kommuner och landsting. Verksamheten omfattar alla socialtjänstens målgrupper och är samma målgrupper som ingår i Länsstyrgruppens uppdrag. Verksamheten ingår i uppbyggandet av att stärka långsiktiga regionala strukturer för kunskapsutveckling inom socialtjänsten och angränsande delar av hälso- och sjukvården i Sörmland. Det omfattar målgruppen barn och unga, personer med funktionsnedsättning, äldre människor, personer med missbruk och beroende, anhörigvårdare samt brottsoffer och deras anhöriga.

2. Verksamhetens uppdrag

FoUiS stödjer utvecklingen av en evidensbaserad praktik (EBP) inom kommuner och landsting, med syfte att erbjuda patienter och brukare insatser som bygger på bästa tillgängliga kunskap.

FoU i Sörmland bidrar till en långsiktig kunskapsutveckling och fungerar som en brobyggare mellan forskning och praktik.

FoU i Sörmland är en lärande organisation som utvärderar och följer upp sin verksamhet.

Det innebär att:

- Bidra till kunskapsutveckling, kunskapsspridning och kunskapsanvändning,
- Främja och utveckla former för brukar- och patientdelaktighet,
- Stimulera samverkan kring forskning, utveckling och innovation

3. Organisation

Huvudman för FoUiS är Landstinget Sörmland. Den gemensamma nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård (NSV) har driftsansvar för verksamheten. FoU-styrelsen utövar den praktiska styrningen av FoU-verksamheten. Länsstyrgrupp Närvård utser representanter till FoU-styrelsen och ledamöterna väljs på tre års mandat. I FoU-styrelsen ingår representanter från Länsstyrgrupp Närvård som socialchefer eller motsvarande från kommunerna, förvaltningschefer samt en närvårdskordinator från Landstinget Sörmland. I styrelsen ingår även ansvarig för regionalt stöd, akademichef från Mälardalens högskola (MDH), forskningshandledare från FoU-centrum och chef för PRIMUS.

Samverkanstruktur kommuner och landsting i Sörmland

FoUis verksamhet leds av FoU-chefen. Lokaler där verksamheten utgår ifrån finns på Drottninggatan 16B i Eskilstuna och på Nyköpings lasarett.

4. Lëshänvisning

I Verksamhetsberättelsen för 2016 används beteckningen *brukare* för alla personer som är mottagare av tjänster eller ingår i socialtjänstens ansvarsområde eller angränsande hälso- och sjukvård.

5. Bidra till kunskapsutveckling, kunskapspridning och kunskapsanvändning

Under året har FoUis bidragit till att initiera och inspirera till kunskapsutveckling, kunskapspridning och kunskapsanvändning. FoUis har arbetat med att skapa forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom och mellan kommuner och landsting, samt olika samverkansformer. FoUis har erbjudit metodstöd vid planering, uppföljning och utvärdering.

Information om litteratursökning och granskning av evidens har genomförts till ledningsgrupper inom socialtjänst/vård och omsorg i fyra av de fem kommuner som angett intresse för gemensamt abonnemang på Socialtjänstbiblioteket. Samtliga länets kommuner har avböjt utbildning.

5.1 Område 1: Barn- och unga

Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård beslutade i maj 2016 en regional handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården. Handlingsplanen är framtagen i samarbete med länets IFO-chefer och grunden är den nationella handlingsplan som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) presenterade 2015². Punkterna i den regionala handlingsplanen, överenskommelsen mellan staten och SKL³ samt arbetet inom den regionala stödstrukturen (beredningsgrupp och arbetsgrupper barn) utgör grund för vilket arbete som har genomförts inom den sociala barn- och ungdomsvården under 2016.

Spridning av det kunskapsstöd som Socialstyrelsen publicerar och som berör området har skett både genom informations- och utbildningsinsatser. För att bidra till att kommunerna ska ha goda möjligheter att utbilda de personer som får uppdrag av socialnämnden att vara jour- eller familjehem, har FoUIS i samarbete med kommunerna genomfört en utbildning av utbildare. 22 personer deltog, varav 9 var deltagare utanför det egna länet. FoUIS har i samarbete med nätverket för familjehemsvård i Sörmland organiserat grundutbildning för jour- och familjehem för fyra utbildningsgrupper. FoUIS har i samarbete med ovanstående nätverk tagit fram ett informations- och utbildningsmaterial som vänder sig till nyanlända somaliska familjehem (nätverkshem) och genomfört en pilot med 14 deltagare.

Inom introduktionsutbildningen har nyanställda socialsekreterare genom FoUIS medverkan fått utbildning om relevant kunskapsstöd till exempel handböcker, föreskrifter och allmänna råd om placerade barn och unga samt om samordnad individuell plan (SIP). Andra områden som FoUIS har bidragit med är en orientering i EBP och i systematisk uppföljning.

Som en del av implementeringen av det reviderade BBIC-materialet⁴ har FoUIS i samverkan med arbetsgrupperna barn genomfört temadagar om samarbetet mellan socialtjänsten och elevhälsan när ett barn utreds av socialtjänsten. Temadagen har genomförts i samtliga kommuner och cirka 400 personer har deltagit. Syftet har varit att öka kunskaperna om varandras ansvar och arbetsuppgifter, samt att ta fram lokala rutiner som ska ge stöd i att under socialtjänstens utredningen av ett barn uppmärksamma och åtgärda försummade hälso- och sjukvårdsbehov hos barnet.

FoUIS har på uppdrag av beredningsgrupp barn kartlagt kommunernas och landstingets samverkan i VITS⁵ och därefter tagit fram en länsgemensam rutin som ska implementeras utifrån lokala förutsättningar.

Ett projekt med syfte att utveckla en utvärderingsmodell för barn- och ungas delaktighet vid SIP har avslutats under året. Resultatet visar att dataunderlaget inte var tillräckligt för att kunna utveckla den önskade modellen. En slutrapport har publicerats.

² Sveriges Kommuner och Landsting (2015) *Stärkt stöd för barn och unga*.

³ Stöd till en evidensbaserad praktik för god kvalitet (socialtjänsten 2016) Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting.

⁴ Barns behov i centrum

⁵ Vardagsnära Insatser med Tydlig Samverkan

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Planera och genomföra utbildning för utbildare av jour- och familjehem utifrån kommunernas behov.	G	Kommunerna ska ha förutsättningar att utbilda alla jour- och familjehem på grundnivå.
Att följa upp och revidera riktlinjer för BBIC hälsoundersökning av läkare/bedömning av tandhälsa i samband med placering utanför det egna hemmet.	Påg	Riktlinjerna ska vara väl kända av de verksamheter som berörs av dem, i syfte att alla barns och ungas behov av hälso- och sjukvård samt tandvård bedöms i samband med placering utanför det egna hemmet.
Starta ett länsgemensamt introduktionsprogram för nya socialsekreterare inom sociala barn- och ungdomsvården som vid behov genomförs två ggr/år.	G	Öka förutsättningarna för att nya socialsekreterare, med god kvalitet, kan utföra sina arbetsuppgifter inom den sociala barn- och ungdomsvårdens myndighetsutövning. Minskad personalomsättning.
Genomföra forskningscirklar om barn och ungdomars delaktighet i ärenden som rör dem, för personal/handläggare som arbetar inom sociala barn och ungdomsvården	Påg	Utvärdering om forskningscirkarna haft någon effekt för barn och ungdomars delaktighet inom socialtjänsten i de kommuner som deltagit i cirkarna
Länsgemensamt introduktionsår för nya socialsekreterare inom sociala barn- och ungdomsvården i alla kommunerna genomförs två ggr/år	Påg	Länsgemensamt introduktionsår för nya socialsekreterare inom sociala barn- och ungdomsvården i alla kommunerna erbjuds två ggr/år
Genomföra uppdrag via NSV att: <ul style="list-style-type: none"> - Revidera länsgemensamt samverkansdokument inom missbruks- och beroendevården - Göra de nationella riktlinjerna för vård och stöd vid missbruk och beroende mer kända - Kartlägga genomförda utbildningar 	G P G	Att stödja och främja utvecklingen av missbruks- och beroendevården lokalt och regionalt i syfte att skapa en jämlik, kunskapsbaserad, säker och tillgänglig vård och omsorg för länets innevånare, oavsett ålder och där ett familjeperspektiv är viktigt
SIP utbildning genomförs i alla länsdelar	G	Regelbundet återkommande länsövergripande SIP utbildningar samt träffar för erfarenhetsutbyte
Utvärderingsmodell SIP delaktighet för barn och unga med utvecklingsstörning utvecklas	G	Utvärderingsmodell för SIP är utvecklad och validerad. Implementering påbörjad
Regionala nätverksträffar för kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte för handläggare och verksamhetsnära chefer inom LSS	G	Ökat samarbete och dialog mellan personal inom LSS-området
Information och utbildning om litteratursökning och granskning av evidens inom socialtjänstens områden	Avbryts	Ökad kunskap om evidens hos ledningsgrupper och personal inom socialtjänsten
Sprida information om Kunskapsguiden inom kommunernas sociala barn- och ungdomsvård.	Påg	Verksamheter ska känna till och systematiskt använda Kunskapsguiden (stimulera systematiskt användande)
Workshop till personal om Kunskapsguiden och användandet av den		Verksamheter i kommunerna känner till och använder Kunskapsguiden. t ex öka antalet referensgrupper i länsdelarna

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Föreläsning om Ensamkommande flyktingbarn genomförs under året		Återkommande föredrag och workshop om ensamkommande flyktingbarn

*P=planering, Påg=pågår, G= genomförd, *=Läs kommentar i inledande text för avsnittet*

5.2 Område 2: Vuxna

För att stimulera ett lokalt utvecklingsarbete där landsting och kommuner tillsammans med Polismyndigheten gemensamt utvecklar alternativa lösningar till förvaring i arrest av de personer som omhändertas enligt LOB (lag om omhändertagande av berusad person) har regeringen beslutat att fördela medel till länen/regioner under tre år (2014–2016) för att förbättra omhändertagandet. I Sörmland har arbetet under 2016 skett i enlighet med den överenskommelse mellan Landstinget, kommunerna och Polismyndigheten som Socialdepartementet godkände 2015 och arbetet leds av utvecklingsledare inom FoUis. En redogörelse för arbetet under 2016 har redovisats till Socialdepartementet.

Utifrån riktlinjer för "Vård och stöd vid missbruk och beroende"(Socialstyrelsen 2015) vill FoUis stödja och främja utvecklingen av missbruks- och beroendevården lokalt och regionalt i syfte att skapa en jämlik, kunskapsbaserad, säker och tillgänglig vård och omsorg för länets innevånare, oavsett ålder och där ett familjeperspektiv är viktigt.

FoUis har bidragit till kunskapsutveckling om fenomenet livskvalitet genom deltagarbaserad forskning med personer med utvecklingsstörning. Den erhållna kunskapen är av intresse såväl i länet som internationellt och publiceras vid konferenser samt i vetenskapliga tidskrifter.

I samverkan med professionella har FoUis bidragit till kunskapsanvändning genom att systematiskt följa och utvärdera implementering av en modell för hälsofrämjande arbetssätt i en gruppbostad. Om resultatet faller väl ut är avsikten att modellen implementeras i gruppbostad i Eskilstuna.

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Genomföra uppdrag via NSV att: <ul style="list-style-type: none"> - Revidera läns-gemensamt samverkansdokument inom missbruks- och beroendevården - Göra de nationella riktlinjerna för vård och stöd vid missbruk och beroende mer kända - Kartlägga genomförda utbildningar 	G Plan G	Att stödja och främja utvecklingen av missbruks- och beroendevården lokalt och regionalt i syfte att skapa en jämlik, kunskapsbaserad, säker och tillgänglig vård och omsorg för länets innevånare, oavsett ålder och där ett familjeperspektiv är viktigt.
Regionala nätverksträffar för kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte för handläggare och verksamhetsnära chefer inom LSS	Påg	Ökat samarbete och dialog mellan anställda inom LSS-området.
Samla kunskap och uppfattningar kring livskvalitet utifrån ett funktionshinderperspektiv.	G	Sprida kunskap om faktorer som påverkar livskvaliteten hos personer med funktionsnedsättning
SIP-utbildning genomförs i alla länsdelar	G	Regelbundet återkommande länsövergripande SIP-utbildningar samt träffar för erfarenhetsutbyte

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Genomföra workshops inför uppgiftsinlämning ÖJ, samt tolkning av resultat i ÖJ och andra register		Stimulera användning av information från ÖJ och andra register vid verksamhetsutveckling
Att erbjuda de utbildningar och metodstöd inom missbruks- och beroendevården som framkommit behov av vid behovsinventeringen 2015	G	Bidra med kunskap för användande av evidensbaserade metoder i missbruks- och beroendevård.
Metodhandledning till personal och användare inom FoUIS ansvarsområden	Påg	Ökad metodkunskap i länet
Information och utbildning i litteratursökning och granskning av evidens inom socialtjänstens område	Avbryts	Ökad kunskap om evidens hos ledningsgrupper och personal inom FoUIS ansvarsområden
Att utforma en länsgemensam rutin för kommunernas handläggning vid LOB-anmälan	Påg	Att bidra till en mer rättssäker handläggning och en förbättrad vårdkedja som underlättar fortsatta stöd- och behandlingsinsatser för personer som omhändertas enligt LOB
Att utbilda arrestvakter för att öka den omhändertagnes medicinska säkerhet och förbättra omvårdnaden	Påg	Återkommande fortbildning av arrestvakter för att fortsätta öka den omhändertagnes medicinska säkerhet och förbättra omvårdnaden

*P=planering, Påg=pågår, G= genomförd, *=Läs kommentar i inledande text för avsnittet*

5.3 Område 3: Äldre

FoUIS har återkommande under året sammanställt resultat, som speglar måluppfyllelsen i handlingsplanen för Nämnden för samverkan och vård (NSV). Under 2016 har det framkommit att verksamheterna följer sina egna mål och att resultatsammanställningen inte har fyllt den funktion som åsyftats. Många verksamheter arbetar systematiskt med förbättringsarbete, men det är oklart hur många som använder sig av sina resultat i kvalitetsregistren för utveckling och förbättring. Det finns en stående inbjudan till kommunerna från FoUIS att få stöd och handledning i metoder för systematiskt förbättringsarbete. Erbjudandet har inte utnyttjats under året.

Ett underlag för beslut i Länsstyrgruppen om en så kallad "Sårprocess" har tagits fram av FoUIS i samverkan med närvård Sörmland. Länsstyrgruppen ställde sig inte bakom förslaget. Beslut togs dock av två kommuner i länet som ville kom igång med arbetet. Eftersom processen som tagits fram byggde på att hela länet gick med samtidigt så skapades en arbetsgrupp för att ta fram ett strukturerat arbete med svårläkta sår. En grupp med hälso- och sjukvårdspersonal från Strängnäs och en grupp från Eskilstuna kommun har deltagit i tre träffar. Resultatet blev en kartläggning av nära och perifera samarbetspartners samt en undersökning av behov hos personer med svårläkta sår. Båda kommunerna är anslutna till kvalitetsregistret RiksSår. FoUIS kommer att följa upp arbetet.

FoUIS har samverkat med utvecklingsenheten på landstinget i en utbildning i systematiskt förbättringsarbete, för team från kommuner och landsting. Sju team har deltagit i utbildningen, där ett var från en kommun. Frågan om brukarens behov och medverkan var central i det team som handledes från FoUIS.

Under året har FoUIS arrangerat en konferens om Äldre och alkohol. Den hölls i Eskilstuna och 120 personer från hela länet deltog. Konferensen varvade föreläsningar med workshops där

deltagarna fick diskutera angelägna frågor som föreläsarna bidrog med. Konferensen fick ett positivt mottagande och utvärderingen visade att det finns ett stort behov av samverkan inom kommunens olika verksamheter kring frågor om äldre och alkohol, men även samverkan mellan kommunerna och landstinget. Frågan om samverkan kommer att ingå i de riktlinjer kring trygghet och effektiv utskrivning som kommer att tas fram under 2017.

Arbetet med att implementera Äldres behov i centrum (ÄBIC) pågår i fyra av länets kommuner. Flera av kommunerna har dock haft svårt att få fart på implementeringen på grund av personalsättning under året. FoUIS har under året medverkat till att skapa arenor för erfarenhetsutbyte och dialog för fortsatt kompetensutveckling inom området. Vid tre tillfällen under året har 10–15 biståndshandläggare från Katrineholm, Nyköping, Oxelösund och Eskilstuna/Torshälla träffats och utbytt erfarenheter och fått en uppdatering av nyheter inom området. Träffarna har hållits på olika platser i länet vilket också har berikat mötena. De deltagande kommunerna uppger att de har behov av fortsatt nätverksutbytet under 2017.

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Verksamheter som erbjudits och fått utbildning/handledning i systematiskt förbättringsarbete	Påg	Verksamheter känner till och använder metoder för systematiskt förbättringsarbete
Att genomföra konferens <i>Äldre och alkohol</i> under 2016	G	Att öka kunskapen om äldre och alkohol och om behovet av ökad samverkan för ett förbättrat tvärprofessionellt omhändertagande för målgruppen
Antal nätverksträffar för biståndshandläggare ÄBIC i länet	påg	Aktörer inom kommuner samverkar kring frågor om Äldres behov i centrum (ÄBIC)
Utveckla/delta i utveckling av metoder och arbetssätt som stimulerar till samverkan mellan kommuner och landsting	påg	Arbetsmetoder som används i samverkan mellan kommuner och landstinget

*P=planering, Påg=pågår, G= genomförd, *=Läs kommentar i inledande text för avsnittet*

6. Främja och utveckla former för brukar- och patientinflytande

FoUIS ska tillsammans med verksamheterna driva utvecklingen mot en patient-/brukarcentrerad vård och omsorg. Det sker dels genom att graden av brukardelaktighet systematiskt utvärderas och följs upp, dels genom handledning till verksamheterna, och dels genom utbildning till personal. Brukarfokus skall ingå som en del av samtal och diskussioner på olika nivåer, där FoUIS deltar, och vara integrerat i det förhållningssätt som FoUIS förmedlar.

FoUIS strävar efter att sprida information på ett brukarvänligt sätt och i lättillgänglig form. Brukarperspektivet tas tillvara genom att representanter från brukarorganisationer ges möjlighet att medverka vid planering av utbildningar, informationsdagar och workshops.

I planeringen för 2016 fanns tankar om att knyta referensgrupper med olika brukar- och patientgrupper till FoUIS. Under året har det visat sig att generella referensgrupper inte är ett bra sätt att ta tillvara på brukares och patienters erfarenheter och kunskap. FoUIS har därför valt att sätta samman några referensgrupper i specifika frågor. Under året har sådana referensgrupper använts inom område funktionshinder.

En arbetsgrupp har genomfört och fortsätter arbeta med flera aktiviteter utifrån nämndens (NSV) uppdrag med att ta fram en strategi i Sörmlands län för anhörigstöd i samverkan. I januari genomfördes en gemensam anhörigkonferens i länet med cirka 120 deltagare. Rubriken var "Vad händer om 39 000 sörmlänningar säger upp sig?" Konferensen blev mycket uppskattad och blev startskottet till vidare arbete. I september 2016 startade blandade lärande nätverk i norra, västra och södra länsdelen. Samverkan mellan landstinget och kommunerna med anhöriga, politiker och personal som deltagare. Syftet är att skapa delaktighet och erfarenhetsutbyte. Detta sker i samverkan med Nka⁶. Resultatet blir en del av underlaget till den kommande strategin. Under oktober månad genomfördes en mätning i länet av antalet "överrapporterade" anhöriga från landstinget och länets kommuner. Arbetsgrupper har startats i nätverket för länets anhörigkonsulenter för att utveckla information och kunskap om kommunalt anhörigstöd. Arbetet kommer att fortsätta våren 2017 med fortsatt delaktighet i form av dialogmöten och omvärldsspaning. Strategin planeras att vara klar till sommaren 2017

6.1 Område 1: Barn- och unga

Barn delaktighet är en prioriterad fråga i statens satsning på regionalt utvecklingsarbete inom den sociala barn- och ungdomsvården. Under 2015 startade FoUIS två forskningscirkelklar om barns delaktighet. Målgruppen var socialsekreterare eller annan personal inom den sociala barn och ungdomsvården. Efter beslut av respektive kommuns IFO-chef anmäldes 19 personer från fem av länets kommuner till forskningscirkelklarna. Sex deltagare genomförde hela forskningscirkelklararbetet, som avslutades med en konferens som vände sig till samtliga kommuner i länet. På konferensen presenterade deltagarna och ledarna några av de resultat som kommit fram i forskningscirkelklarna.

Syftet med forskningscirkelklarna är att utveckla arbetssätt och hållbara strukturer för en ökad delaktighet för de barn och ungdomar som utreds och ibland också får insatser av socialtjänsten. För att få kunskap om forskningscirkelklar bidrar till detta, genomförs en studie (basvärdering 2015, uppföljning 2016 och 2017). Våren 2015 startade FoUIS också ett nationellt nätverk kring forskningscirkelklar, där medarbetare från FoU-enheter, forskare och andra intresserade deltar. Nätverksträffarna sker i samarbete med Stiftelsen Allmänna Barnhuset. Flera av deltagarna i nätverket har startat forskningscirkelklar efter FoUIS:s modell.

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Utbildning av vägledare i delaktighetsmodellen genomförs	G	Återkommande utbildningar för vägledare i delaktighetsmodellen (DMO)
Genomföra forskningscirkelklar om barns och ungdomars delaktighet i ärenden som rör dem, för personal/handläggare som arbetar inom sociala barn- och ungdomsvården	G	Utvärdering om forskningscirkelklarna haft någon effekt för barn och ungdomars delaktighet inom socialtjänsten i de kommuner som deltagit i forskningscirkelklarna
Utveckla och implementera arbetssätt och hållbara strukturer för barns delaktighet inom den sociala barn- och ungdomsvården.	Påg	Hållbara strukturer för barns delaktighet inom den sociala barn- och ungdomsvården är utvecklade
Referensgrupp barn och unga med funktionsnedsättning med tydligt syfte och mandat bildas	*	Referensgrupp en träffas kontinuerligt och bidrar med erfarenhet och kunskap vid förbättringsarbete inom FoUIS ansvarsområde

⁶ Nationellt kompetenscentrum anhöriga

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Inspirera, motivera och ha dialog med personal och ledning om brukare/patientinflytande	Påg	Kunskap och intresse om brukare/patientinflytande har ökat hos personal och ledning

*P=planering, Påg=pågår, G= genomförd, *=Läs kommentar i inledande text för avsnittet*

6.2 Område 2: Vuxna

Verdandi Sörmland har i ansökan daterad 2014-12-15 ansökt hos FoUIS om medel för brukarinflytande i Sörmlands län. Av ansökan framgår syfte och mål för ett länsövergripande arbete under 2015. Ansökan har beviljats och en Överenskommelse är uppgjord mellan FoU i Sörmland och Verdandi Sörmland gällande arbetet. Verdandi har under hösten bett om förlängning för sitt arbete och en ny överenskommelse ska utformas för detta.

Brukarråd är en metod för brukar/patient delaktighet. Under året har en länsgemensam inspirationsdag genomförts inom ramen för länets PRIO-satsning. En enkät har utarbetats i syfte att kartlägga befintliga brukarråd.

DMO är en metod för dialog mellan grupper som är ojämlika. Under året har metoden implementerats i norra och södra länsdelarna. Ett nätverk för DMO-vägledare har bildats. Planering av systematisk utvärdering och forskning har påbörjats.

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Uppföljning från FoUIS av beviljade medel enligt uppgjord överenskommelse med Verdandi Sörmland	Påg	En aktiv brukarmedverkan inom de målgrupper som omfattas av FoUIS:s arbete
Vägledare för delaktighetsmodellen (DMO) inom funktionshinderområdet är utbildade i alla länsdelar	G för 2016	Utbildade vägledare får kontinuerligt stöd från FoUIS. Ett vägledarnätverk har bildats inom länet
Planering för utbildning av brukarvägledare görs 2016	Plan	Brukare och personalvägledare utbildats inom socialtjänstens alla områden
Inspirera, motivera och ha dialog med personal och ledning om brukare/ patientinflytande	Påg	Kunskap och intresse om brukare/patientinflytande har ökat hos personal och ledning
Referensgrupp vuxna med funktionsnedsättning med tydligt syfte och mandat bildas	*	Referensgruppen träffas kontinuerligt och bidrar med erfarenhet och kunskap vid förbättringsarbete inom FoUIS ansvarsområde

*P=planering, Påg=pågår, G= genomförd, *=Läs kommentar i inledande text för avsnittet*

6.3 Område 3: Äldre

I utbildningar och vid handledning till personal inom äldreområdet lyfter FoUIS alltid brukarens perspektiv. Genom att byta perspektiv får deltagarna syn på problem och lösningar som inte varit tydliga förut. Det har också visat sig att det är lättare att göra rätt och våga prova när det nya är förankrat hos eller har sitt ursprung hos brukaren. Några exempel på aktiviteter där detta har skett är under arbetet med "Sårprocessen" och i utbildningen i systematiskt förbättringsarbete.

Under året har en grupp från SPF Seniorerna i Eskilstuna, under handledning och utbildning från FoUIS, utarbetat en metod för att undersöka kvaliteten inom äldreboenden utifrån äldres perspektiv. En första utvärdering har genomförts.

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Utveckla arbetsformer där den äldre/vuxna på ett självklart sätt är delaktig i planeringen av sin vård och omsorg	påg	Referensgrupp träffas kontinuerligt och bidrar med sina erfarenheter och kunskap vid förbättringar inom FoUIS verksamhetsområde
Referensgrupp med äldre är bildad	*	Referensgrupp träffas kontinuerligt och bidrar med sina erfarenheter och kunskap vid förbättringar inom FoUIS verksamhetsområde
Metodutbildningar och handledning i brukarrrevision genomförs med berörda aktörer	Påg	Ökad metodkunskap hos brukare och brukarrepresentanter
Inspirera, motivera och ha dialog med personal och ledning om brukare/patientinflytande	påg	Kunskap och intresse om brukare/patientinflytande har ökat hos personal och ledning

*P=planering, Påg=pågående, G= genomförd, *=Läs kommentar i inledande text för avsnittet*

7. Stimulera samverkan kring forskning, utveckling och innovation

FoUIS vill skapa forum för samverkan mellan länets kommuner, landstinget och andra berörda aktörer samt vara en resurs för att förbättra samverkan. FoUIS medverkar aktivt i samverkan med aktörer på regional och nationell nivå, exempelvis samverkan med landstinget i Flexitforskar-tjänsten och samverkan med andra verksamheter som har Flexitforskare anställda.

Senare års forskning har visat att struktur och systematik i arbetssättet kan höja kvaliteten på vården och omsorgen. Genom att arbeta strukturerat ökar möjligheter till bättre omhändertagande och bättre livskvalitet för patienten/brukaren.

FoUIS arbetar även med att stärka innovationskompetensen inom kommunerna och landstinget, bland annat genom en Innovationsledarutbildning som genomförs i samverkan med Mälardalens högskola, Vinnova och SKL.

7.1 Område 1: Barn och unga

Under 2016 har Sveriges Kommuner och Landsting tagit fram och lanserat en E-tjänst, FamiljehemSverige.se som ska öka kommunernas möjligheter till att rekrytera familjehem. FoUIS har i olika sammanhang informerat om tjänsten, och för närvarande har fyra av länets kommuner anslutit sig. Ej anslutna kommuner har på nytt informerats.

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
FoUIS deltar i och initierar samverkan med andra kunskapsmiljöer, andra FoU-miljöer	Påg	FoUIS har ett systematiskt arbetssätt som tar tillvara andras kunskap och erfarenheter
Aktiv medverkan i regionala och nationella nätverk inom FoUIS verksamhetsområden	Påg	FoUIS har ett systematiskt arbetssätt som tar tillvara andras kunskap och erfarenheter

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Bidra till ökad användning av välfärdsteknologi inom den sociala barn- och ungdomsvården	Påg	Den sociala barn- och ungdomsvården har en god tillgång till ett IT-baserat stöd för sin verksamhet
Aktiv medverkan i nationella konferenser och seminarier	G och Påg	FoUis har ett systematiskt arbetssätt som tar tillvara andras kunskap och erfarenheter
Slutföra pilotprojekt <i>Att stärka små barns skydd</i>	Påg	Sprida kunskap och erfarenheter av pilotprojektet om <i>Att stärka små barns skydd</i>
Forskningssamarbete i frågor som är relaterade till FoUis verksamhetsområde	Påg	FoUis har ett systematiskt arbetssätt som tar tillvara andras kunskap och erfarenheter
Utbildning i innovationsledning för chefer, utvecklingsstrateger och politiker i länet genomförs i samverkan med Mälardalens högskola under 2016	Påg	Utbildning i innovationsledning erbjuds årligen till chefer, utvecklingsstrateger och politiker
Erbjuda workshops för att stimulera innovativt förhållningssätt och användandet av olika innovationsmodeller ex KINVO modellen	Påg	Stimulera medarbetardriven innovation genom att erbjuda utbildningar som möjliggör innovativt förhållningssätt för att en innovativ kultur utvecklas
Stödja användande av e-Hälsa och Välfärdsteknologi genom att erbjuda aktiviteter till personal, klienter, anhöriga och medborgare	Påg	Fortsatt stöd inom området e-Hälsa och Välfärdsteknolog med olika aktiviteter

*P=planering, Påg=pågår, G= genomförd, *=Läs kommentar i inledande text för avsnittet*

7.2 Område 2: Vuxna

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
FoUis deltar i och initierar samverkan med andra kunskapsmiljöer, andra FoU-miljöer	Påg	FoUis har ett systematiskt arbetssätt som tar tillvara andras kunskap och erfarenheter
Aktiv medverkan i regionala och nationella nätverk inom FoUis verksamhetsområden	Påg	FoUis har ett systematiskt arbetssätt som tar tillvara andras kunskap och erfarenheter
Aktiv medverkan i nationella konferenser och seminarier	Påg	FoUis har ett systematiskt arbetssätt som tar tillvara andras kunskap och erfarenheter
Utbildning i innovationsledning för chefer, utvecklingsstrateger och politiker i länet genomförs i samverkan med Mälardalens högskola	Påg	Utbildning i innovationsledning erbjuds årligen till chefer, utvecklingsstrateger och politiker
Inspirera till användandet av olika innovationsmodeller ex KINVO modellen, SKL modell, Förändra radikalt för att stimulera ett innovativt förhållningssätt	Påg	Stimulera medarbetardriven innovation genom att erbjuda utbildning i olika möjliggör ett innovativt förhållningssätt och att en innovativ kultur utvecklas
Stödja användande av e-Hälsa Välfärdsteknologi och genom att erbjuda olika former av aktiviteter till personal, brukare, anhöriga och medborgare	Påg	Fortsatt stöd inom området e-Hälsa och Välfärdsteknolog med aktiviteter till olika aktörer

*P=planering, Påg=pågår, G= genomförd, *=Läs kommentar i inledande text för avsnittet*

7.3 Område 3: Äldre

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Utbildning i innovationsledning för chefer, utvecklingsstrategier och politiker i länet genomförs i samverkan med Mälardalens högskola	Påg	Utbildning i innovationsledning erbjuds årligen till chefer, utvecklingsstrategier och politiker
Inspirera till användandet av olika innovationsmodeller ex KINVO modellen, Förändra radikalt, SKL innovationsmodell för att stimulera ett innovativt förhållningssätt	Påg	Stimulera medarbetardriven innovation genom att erbjuda utbildningar som möjliggör ett innovativt förhållningssätt och att en innovativ kultur utvecklas
Stödja användande av e-Hälsa och Välfärdsteknologi och genom att erbjuda olika former av aktiviteter till personal, brukare, anhöriga och seniorer	Påg	Fortsatt stöd inom området e-Hälsa och Välfärdsteknologi med aktiviteter till olika aktörer
Delta i utvecklingsarbete av arbetsmetoder	Påg	Arbetsmetoder används i samverkan i länet
Delta i utveckling av nationell brukarenkät inom äldreområdet	*	Bidra med kunskap i nationellt utvecklingsarbete
I samverkan med SKL utveckla vägledning för SIP äldre	G	Bidra med kunskap i nationellt utvecklingsarbete
Forsknings-samarbete i frågor som är relaterade till FoUIS verksamhetsområde	Påg	Forsknings-samarbete finns i olika frågor inom FoUIS verksamhetsområde

*P=planering, Påg=pågår, G= genomförd, *=Läs kommentar i inledande text för avsnittet*

8. Förutsättningar för verksamheten

8.1 Mål för personal

I syfte att vara en lärande organisation och få kompetenta och engagerade arbetare kommer kunskapsdelning och feedback mellan medarbetarna och chefen att vara fokus under de kommande verksamhetsåren. Kunskapsdelning är en återkommande punkt på dagordningen på arbetsplatsträffarna. Det inbegriper analys, tolkning och återkoppling samt utvärdering av insatser som gjorts. Både spontan kunskapsdelning och planerade utbildningstillfällen av föredragskaraktär ges utrymme. Mål för FoUIS:s medarbetare är att ha en ständig kompetens-utveckling.

En förutsättning för en lärande organisation är systematiskt inhämtad information om insatsers effekt. Under året har en enkätundersökning genomförts bland personal som deltagit i någon eller några av FoUIS utbildningsinsatser. Den erhållna informationen ska användas för utveckling av kommande utbildningar.

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Att kunskapsdelning genomförs på APT-agendan varje gång det finns något att dela	Påg	Vi lär av varandra genom kontinuerlig kunskapsdelning och arbetar mer resurseffektivt
Översikten av pågående aktiviteter revideras regelbundet	G	Vi har kännedom om varandras uppdrag och därmed en helhetssyn

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Kontinuerlig kompetensutveckling	G	Vi har en hög kompetensnivå

*P=planering, Påg=pågår, G= genomförd, *=Läs kommentar i inledande text för avsnittet*

8.2 Mål för kommunikation

I syfte att stärka FoUIS varumärke som en trovärdig samarbetspartner har FoUIS arbetat för att öka kännedomen om den verksamhet som bedrivs både lokalt, regionalt och nationellt. Bland annat har vi erbjudit FoU-dialoger för att öka kommunikationen mellan kommunernas socialtjänst och FoUIS. På nationell nivå har kunskap om FoUIS och valda projekt spritts genom rapportering vid konferenser. Lokalt har fyra nyhetsbrev skickats ut för spridning i kommuner och landsting, samt till andra intressenter. Vi har även arbetat för att synas i lokalmedia.

Mål 2016	P/G	Långsiktigt mål
Se över hemsidan, för att förbättra besökarupplevelsen.	G	En välbesökt, informativ och intressant hemsida, som både presenterar FoUIS, visar vad vi gör/ erbjuder just nu och generellt, samt rapporterar om genomförda aktiviteter och projekt.
Hålla sociala media uppdaterade, med för målgruppen intressant och givande innehåll. Antal följare nu: Facebook 311, Twitter 10, Youtube 3.	G	Ökat besökarantal/följare på sociala media; Facebook, Twitter och YouTube. Att använda sociala medier som en lättillgänglig kanal för våra följare att få nyttig information.
Arbeta aktivt för att lokalmedia ska uppmärksamma våra aktiviteter, som är av allmänintresse.	G	Att vid minst tre gånger per år synas/höras i lokalmedia för att på så sätt bli mer synliga för allmänheten.
FoU-dialog genomförs i kommunerna.	P	Att genom kontinuerlig dialog med kommuner och landsting få återkoppling om behov och utmaningar.
Rapportering vid nationell konferens.	Påg	Att öka kännedomen om FoUIS och vår verksamhet nationellt.

*P=planering, Påg=pågår, G= genomförd, *=Läs kommentar i inledande text för avsnittet*

8.3 Mål för Miljö

Under året har medarbetare inom FoUIS första hand valt tåg och buss och i andra hand miljöbil – egen bil har använts när de tidigare alternativen inte är möjliga eller ekonomiskt försvarbara. Flygresor har endast skett, när det har varit praktiskt omöjligt att resa på annat sätt. Inom Eskilstuna har vi i första hand promenerat eller cyklat, och har för det ändamålet införskaffat en cykel.

Vid konsumtion har FoUIS strävat efter att konsumera med miljötank genom att försöka minska antalet utskrifter, köpa ekologisk mjölk och kaffe, erbjuda vegetariskt fika, samt fisk eller vegetarisk lunch vid event där vi bjuder på mat. Vi sorterar även sedan länge våra sopor.

Övrigt Vi släcker lampor och stänger av datorer när vi inte är på kontoret.

8.4 Mål för Ekonomi

Mål: Balanserad ekonomi under 2016–2018

Åtagande: FoU-verksamheten har stabil ekonomi med ändamålsenlig användning av resurser.

Ekonomiska förutsättningar

FoU i Sörmland är delvis en medlemsfinansierad verksamhet. Medlemsavgiften baseras på invånarantalet i kommunerna och landstinget i november året före budgetåret och uppgår till sex kronor per invånare för kommunerna och fyra kronor per invånare för landstinget. Medlemsavgifter erhålls också genom Regionförbundet Sörmland som ett stöd 2017–2018.

Bokslut 2016

FoU i Sörmland - Resultat 2016			
Resultatgrupp (Tkr)	Utfall 2016	Budget 2016	Diff Tkr
Intäkter	9 933	8 062	1 871
Personalkostnader	-5 102	-4 056	-1 046
Lokalkostnader	-162	-270	108
Övriga kostnader	-4 669	-3 700	-969
varav tjänsteköp	-2 437	-1 971	-466
Resultat	0	36	-36

FoU i Sörmland redovisar ett resultat i balans för 2016. Intäkter redovisas med 9,9 mnkr vilket är ca 1,9 mnkr mer än budget. De högre intäkterna balanseras med att kostnaderna är högre än årets budget.

Personalkostnader redovisas med -5,1 mnkr vilket är ca 1 mnkr mer än budget. Övriga kostnader redovisar ca 1 mnkr högre kostnader än budget. Tjänsteköp redovisas med 2,4 mnkr.

Balanserade medel

Samlade medel i balansräkningen	Utfall 2016
Ingående 2016-01-01	13 824 420
Utgående 2016-12-31	14 969 000

Årets resultat innebär att verksamheten har ett balanserat utfall på 14 969 mnkr. Det goda resultatet är en konsekvens av att verksamheten haft externa intäkter och samtidigt varit mer begränsad. För att återgå till ordinarie verksamhetsomfattning krävs den ekonomiska förstärkning som tidigare varslats om.